

DARBO SANTYKIŲ
IR VALSTYBINIO
SOCIALINIO DRAUDIMO
TEISINIS-ADMINISTRACINIS
MODELIS

Projekto „Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinio-administracinio modelio sukūrimas“

TYRIMO REZULTATŲ PRISTATYMO RENGINYS

2014 m. rugpjūčio 29 d.
„Radisson Blu Hotel Lietuva“,
Konstitucijos pr. 20, Vilnius

DARBO SANTYKIŲ
IR VALSTYBINIO
SOCIALINIO DRAUDIMO
TEISINIS-ADMINISTRACINIS
MODELIS

VSD plėtros kryptys

Daiva Skučienė

VSD plėtros prielaidos

- Solidarumo principas- dalyvauti turi visos visuomenės grupės
- Didesnė apsauga nuo socialinių rizikų
- Didesnės galimybės socialinio draudimo sistemai finansuoti einamus įsipareigojimus
- Kitų šalių patirtis: platesnis atskirų grupių dalyvavimas socialinio draudimo sistemoje

Ligos ir motinystės/tėvystės draudimas savarankiškai dirbantiems

- *Individualių įmonių savininkai*
- *Mažųjų ir ūkinių bendrijų tikrieji nariai*
- *Dirbantys pagal individualios veiklos pažymą-
ligos*

Savarankiškai dirbančių ligos ir motinystės draudimas Europos šalyse

Belgija, Slovėnija, Slovakija, Rumunija, Kroatija, Latvija, Vengrija, Portugalija	Ligos ir motinystės draudimas yra privalomas
Čekijos R., Lichtenšteinas, Lenkija	Savanoriškas draudimas
Danija, Suomija	Draudžiama
Estija	Ligos ir motinystės pašalpos yra apskaičiuojamos pagal mokėtas įmokas už praėjusius metus
Prancūzija	Motinystės draudimu yra draudžiami visi.
Kipras	Motinystės draudimas toks pats kaip samdomiems darbuotojams.
Malta	Ligos išmoka po trijų dienų laukimo periodo. Motinystės išmoka yra identiška samdomiems darbuotojams.
Olandija	Ligos draudimo nėra. Motinystės išmoka mokama 16 savaitių ir yra paremta minimaliu DU.
Norvegija	Neturi teisės į ligos išmoką pirmas 16 dienų ir kompensuojama 65 proc., o samdomiems 100 proc. Nėštumo išmoka yra 100 proc. kaip ir kitiems.
Šveicarija	Motinystės draudimu yra draudžiami privalomai. Ligos draudimas savanoriškas.
Švedija	Savarankiškai dirbantys gali pasirinkti ligos laukimo periodą iki 90 dienų. Motinystės išmokos yra tokios pačios kaip samdomiems.
JK	Motinystės pašalpa yra mokama savarankiškai dirbančioms moterims, kurios per 66 savaites dirbo mažiausiai 26 savaites

Socialinio draudimo pensijoms plėtra

- *Dirbantys pagal verslo liudijimus*
- *Dvasininkai ir vienuoliai*

Draudžiami pagrindinei pensijos daliai

Savarankiškai dirbančių draudimas pensijai Europos šalyse

Belgija, Bulgarija, Estija, Graikija, Ispanija, Kroatija, Airija, Islandija, Italija, Kipras, Liuksemburgas, Lichtenšteinas, Vengrija, Malta, Olandija, Norvegija, Austrija, Lenkija, Slovėnija, Slovakija, Švedija, Prancūzija, Čekijos R. Danija	Draudimas pensijai yra privalomas kaip ir samdomiems
Latvija	Privalomas draudimas bazinei pensijai Savarankiškai dirbantys turi teisę į papildomą pensijos dalį, po trejų metų įmokų mokėjimo ir gali savanoriškai tęsti draudimą.
Portugalija	Draudžiami pensijai privalomu socialiniu draudimu. Tačiau tuo atveju, jei jų pajamos viršija minimalią nustatytą sumą.
Rumunija	Draudžiami pensijai privalomai, tačiau jei pajamos mažesnės už 6 kartus indeksuotos socialinės paramos, tai dalyvavimas savanoriškas.
Šveicarija Suomija	Draudžiami privalomai, jei vidutinės pajamos viršija 35 proc. vidutinio darbo užmokesčio Papildomai pensijos daliai draudžiasi savanoriškai. Papildomai pensijos daliai turi draustis tada, kai veikla tęsiasi keturis mėnesius ir pajamos viršija nustatytą sumą.
Jungtinė Karalystė	Nedraudžiami su darbo užmokesčiu susijusiai pensijos daliai

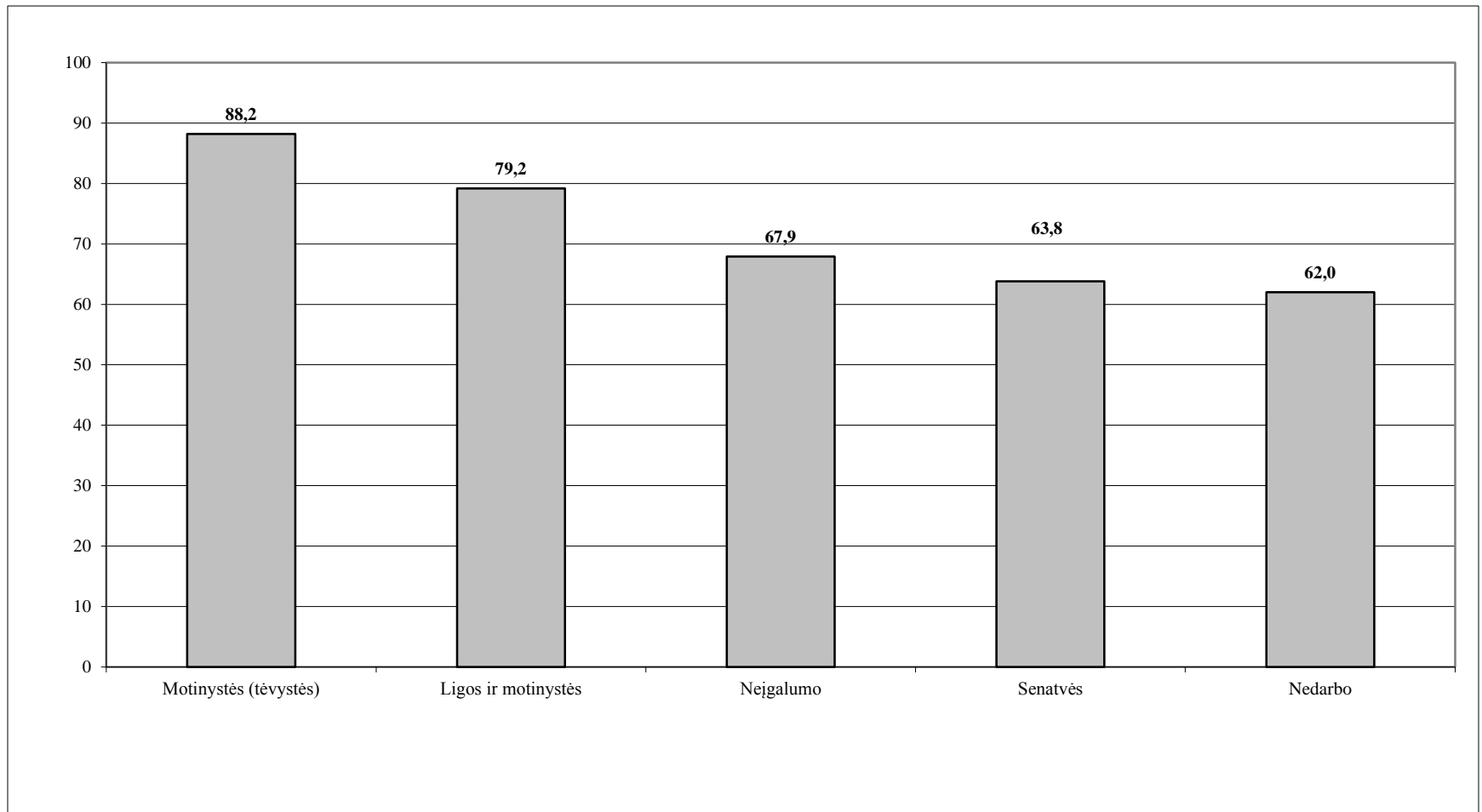
- Dvasininkų pensijos dydis pagal šiuo metu esamą draudimo rūšį eskaluojama žiniasklaidos kaip problema
- Slovėnijoje tarp kitų savarankiškai dirbančių nurodoma, kad draudžiami asmenys užsiimantys religine veikla, dvasininkai (Pagal 15 str. Pensijų ir negalios draudimo įstatymą „Zakono pokojninskem in invalidskemzavarovanju, ZPIZ 1999“).
- Įmokas dvasininkų papildomai pensijos daliai gali mokėti valstybė

Motinstės/ tėvystės draudimas

- *Profesinių mokyklų mokiniai*
- *Aukštųjų mokyklų studentai arba tik doktorantai*
- Siūloma doktorantų draudimas (2458 doktorantų 2012-2013 m.)

Doktorantų požiūris kokių socialinių garantijų reikėtų. (Tyrimas „Mokslininkų socialinės garantijos, 2008“)

Pensiju, motinystės/tėvystės, sveikatos draudimas

- Nedalyvaujantys socialinio draudimo sistemoje *ūkininkai, kurių ūkis iki 4 edv*

Ūkio dydis	Skaičius
0-2 edv	95059
2-4 edv	12817
Viso	107876

Ūkininkų draudimas Europos šalyse

Graikija	Ligos draudimu ūkininkai nedraudžiami, tačiau gali gauti vienodo dydžio motinystės išmoką. Privalomai draudžiami pensijų ir nelaimingų atsitikimų bei profesinių ligų draudimu.
Ispanija	Ligos draudimas yra savanoriškas, tuo tarpu motinystės privalomas.
Prancūzija	Draudžiami motinystės, pensijų ir nelaimingų atsitikimų bei profesinių ligų draudimu
Italija	Draudžiami pensijų draudimu bei nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų draudimu.
Austrija	Yra speciali schema ūkininkams, kuri teikia jiems pensijų draudimą, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimą bei motinystės draudimą.
Lenkija	Ūkininkai ir jų šeimų nariai yra draudžiami specifinėje kategorinėje sistemoje: ligos, motinystės ir nelaimingų atsitikimų darbe bei pensiniu: senatvės, negalios ir našlių draudimu.
Vokietija	Senatvės pensinis draudimas yra tik dalinis. Ligos ir motinystės privalomo draudimo nėra.

Ligos ir motinystės/tėvystės, nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų, sveikatos draudimas

- *Statutiniams pareigūnams* ligos ir motinystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų bei sveikatos draudimą garantuoja tarnybą reglamentuojantys teisės aktai
- Socialinis draudimas ligai ir motinystei/tėvystei, nelaimingiems atsitikimams ir profesinėms ligos bei sveikatos draudimas kaip ir kitiems samdomiems darbuotojams

Pensijų draudimas

- *Teikiantys paslaugas pagal žemės ūkio ir miškininkystės kvitus*
- Nedalyvauja socialinio draudimo sistemoje
- Teikėjų skaičius 834, mokestinė bazė apie 50 Lt per mėnesį

Pensijų socialiniu draudimu ir sveikatos draudimu

- *Tantjėmų gavėjai*
- *2013 m. gauta iš tantjėmų suma*
75.054.989,07 Lt
- VSD įmoka skaičiuojamos tik tuo atveju, kai tantjemas gaunantis asmuo bendrovėje dirba pagal darbo sutartį, tuo tarpu nesusijusiems darbo santykiais neskaičiuojama

Ačiū už dėmesį